

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΗΜΗΘΕ

Τέχνη καὶ Φιλολογία.— Δύο καλὰ.— Ἦχοι καὶ στροφαί.— Τα νεοελληνικά ποιήματα.— Λόγιοι καὶ Δημόσιοι ταμῖες.— Καλλιτεχνικὸς ἐξωραϊσμός.— Μελλοντικά σχέδια.— Βλέφαρα καὶ μάρμαρα.

ΣΧΑΤΩΣ παρατηρήθη ἐν εὐχάριστον γεγινὸς διὰ τὴν φιλολογίαν μας. Κατὰ τὰς διδομένας συναυλίας καὶ ἐρασιτεχνικὰς ἐσπερίδας παραιοῦται καὶ ἡ ἀπαγγελία ἐλληνικῶν ποιημάτων. Διὰ τὴν κοινωνίαν μας, ἥτις τηρεῖ ἀξιοπρεπῆ, ἄφρογον ἡμπορεῖ νὰ εἰπῇ τις στάσιν καὶ ἀπόστασιν ἀπέναντι καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν κορυφῶν τοῦ Νεοελληνικοῦ Παρνασσοῦ, ἢ κατὰ δόσεις τροφοδοσία τῶν ἐμπνεύσεων θὰ προσεγγίσῃ αὐτοὺς διὰ τῆς μεθόδου τοῦ εἰσαγομένου βαθμῆδον συρμού εἰς γνωριμίαν μὲ τοὺς ποιητὰς μας, τοὺς μὴ ἀναγνωσκομένους ὅσον ἔπρεπε. Αὐτὸ εἶνε τὸ ἐν καλόν. Τὸ ἄλλο εἶνε ὅτι μὴ καλὴ ἀπαγγελία διακόπτει τὴν μονοτονίαν συνεχῶν μουσικῶν ἐκτελέσεων ἢ σχολιοτεχνῶν διαλέξεων ἢ παρὰστάσεων σοβαρῶν ἔργων.

Πρέπει νὰ συγχαρῇ τις τοὺς καλλιτέχνας οἱ ὅποιοι ἀπεφάσισαν νὰ συνενώσουν τοὺς ἦχους τοῦ ὀργάνου καὶ τὸ μέταλλον τῆς φωνῆς τῶν πρὸς τὰς στροφὰς τὰς ποιητικὰς. Ἡ κ. Παξινού, ὁ κ. Λυκούδης προσέβησαν ἤδη εἰς τὴν καινοτομίαν. Ἐπίσης κατὰ τὸ πολιτικὸν μνημόσυνον τοῦ Μαρίλλη ἐγένοντο ἀπαγγελίαι, εἰς δὲ τὴν ἐσπερίδα τοῦ «Παρνασσοῦ» ἐγένετο κατὰ καλλίτερον. Ἀπαγγελία μὲ ὑπόκρουσιν. Ἦτο τόσον εὐμορφος ὁ ἁρμονισμὸς τῆς παλλομένης συμπανθοῦς φωνῆς τῆς δεσποινίδος Λαμασκηνοῦ μὲ τὸ βιολί καὶ τὸ πιάνο! Καὶ φαντάζεται κανεὶς τί ἀπόλαυσις αἰσθητικὴ θὰ εἶνε μὴ ἀπαγγελία—ρυθμικὴ ἀπαγγελία—μὲ ὑπόκρουσιν ἄρπας ἢ βιολοντσέλλου ἢ ἁρμονίου! Οἱ μουσουργοὶ μας ἄς ἐκλέξουν τὰ ὠραιότερα καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν—τονίζομεν τὴν λέξιν—ποιήματα τῶν αἰσθητικωτέρων ποιητῶν μας καὶ ἄς γράψουν μίαν σύνθεσιν. Δὲν θὰ ἐργασθοῦν οὕτω μόνον μουσικῶς, ἀλλὰ καὶ θὰ ζωντανεύσουν τὴν νεοελληνικὴν ποίησιν. Ὁ κ. Καλομοίρης ἔδωσε τὸ σύνθημα μὲ τὴν «Λήθην» τοῦ Μαρίλλη. Προσλήν θὰ συστήσωμεν μεγάλην νὰ μὴ γράψωσιν ὑπόκρουσιν διὰ ποιήματα μεταφυσικά, μαλλιαρά, φιλοσοφικά, δυσνόητα. Ἐκεῖνα εἶνε μόνον διὰ νὰ διαβάζονται. Ἡ ἀπαγγελία πρέπει νὰ μᾶς θίγῃ τὴν καρδίαν καὶ ἡ μουσικὴ νὰ μᾶς διαθέτῃ ψυχικῶς οὕτως, ὥστε νὰ δεχόμεθα τοὺς παλμούς, τῆς φωνῆς ἀδελφωμένους μὲ τὴν ἁρμονίαν τῶν ἡχῶν. Ἄν γίνῃ αὐτό, θὰ ἐπακολουθήσῃ κατὰ ἄλλο καλλίτερον. Θὰ λείψῃ ἡ προσφυγὴ εἰς Γαλλικὰ ποιήματα, τὰ ὅποια ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι καὶ ὥρατα ἀπαγγέλλονται καὶ ὑποκρούσονται ὑπάρχοντες δι' αὐτὰ ἄριστοι—διὰ ὅμως νὰ μὴ δημιουργηθῇ ἐλληνικὴ τέχνη ἀπαγγελίας μεθ' ὑποκρούσεως; Καὶρός νὰ λείψῃ ἡ ἐπίδειξις γλωσσομαθείας. Οἱ Ἕλληνες διὰ τοὺς Ἕλληνας.

Ἄλλοτε οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων καὶ ἡ Δημόσιος ὑπηρεσία σπανιότατα ἤρχοντο εἰς ἐπικοινωνίαν. Ἐλάχιστοι ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων διωρίζοντο ὑπάλληλοι καὶ αὐτοὶ δι' ὑπηρεσίας ἄς προσέ-

φεραν εἰς τὸ κόμμα. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπηρεσία τῶν ἡτο βραχυβίως, διότι οἱ ἀντίθετοι ἐρχόμενοι εἰς τὴν ἐξουσίαν τοὺς ἀπέλυν. Ὁ Βλάχος, ὁ Ραγκαβῆς, ὁ Ροῖδης διεκρίθησαν ὡς ὑπάλληλοι. Ἄλλοι ὅμως κατέλαβον θέσεις ἀκατάλληλους. Ὁ Παρόσχος λ. γ. διετελέσε πρόξενος Ταϊγανίου, ὁ Ἀννινος λογιστὴς εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, ὁ Συνοδινὸς ἐπαρχος. Οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων ἐθεωροῦντο ἀργόμισθοι. Τώρα τὰ πράγματα μετεβλήθησαν. Ἰκανοὶ λόγοι καὶ ποιητὰ διωρίζονται—ἀνευ μάλιστα προσόντων—εἰς θέσεις εὐτυχῶς καταλλήλους. Ἐκτὸς τοῦ κ. Παλαμά ὅστις κατήντησεν ἰσόβιος γραμματεὺς τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ τῶν κ. κ. Δροσίνης καὶ Πολέμη, ἐσχάτως οἱ κ. κ. Βλαχογιάννης, Κ. Χατέπουλος, Παπαγιάννης, Ροδοκανάκης, Μαλακάσης, Σταματίου, Ζερβὸς ἐποποθετήθησαν εἰς διαφόρους θέσεις. Ἄς εὐχρηθῶμεν νὰ μὴ περιορισθῇ ἔως ἐδῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μισθοδοτουμένων λογίων.

Ὁ κ. Γ. Ἰακωβίδης, τοῦ ὁποῦ ἐξητήθη ἡ γνώμη διὰ τὰ πολὺ μελλοντικά σχέδια τοῦ κ. Μώσσαν ἀπεφάνθη ὅτι ἀπαιτεῖται καὶ καλλιτεχνικὸς ἐξωραϊσμός τῶν σχεδιαζομένων πάρκων καὶ πλατειῶν. Ἀφοῦ δὲν κατορθώθη νὰ ἀνεγερθῇ ἀκόμη ἡ Ἐθνικὴ Πινακοθήκη, δι' ἣν καὶ χρῆμα ὑπάρχει καὶ οἰκόμενον, ἀφοῦ δὲν κατορθώθη νὰ διασκευασθῇ ὁ Λυροσεβαστικὸς σταθμός, εἰς αἰθουσᾶν τῆς Διαρκούς Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως δι' ἣν ἐπρονόησεν ὁ ψηφισθεὶς πρὸ πολλοῦ νόμος,—ἀνάγκαι καλλιτεχνικαὶ αἱ ὁποῖαι πρὸ πολλοῦ ἔπρεπε νὰ εἶχον πληρωθῇ—νὰ ὀμιλῶμεν περὶ τῶν μεγαλεπιβόλων σχεδίων τοῦ Ἀγγλοῦ ἀρχιτέκτονος εἶνε ὑπερβολικὴ ὀφείλεια.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ ἔτους παρατηρεῖται πάντοτε μὴ λογοτεχνικὴ κίνησις, πρὸς ἀποζημίωσιν τῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους πενιχρᾶς παραγωγῆς. Ἐκτὸς τῶν ἡμερολογίων, εἰς ἃ συγκεντρῶνται ἐργασία ἀξία λόγου, παρὰτίσσονται εἰς τὰς προθήκας πικραῖα ἔργα κατὰλληλα διὰ δῶρα καὶ ἀνέμους εἰς αὐτὰ τὰ «ἄρτι ἐκδοθέντα». Ἐφέτος δύο τόμοι ποιητικοὶ ἀνεφάνησαν τῶν γνωστοτέρων καὶ συμπαιθῶν Διοσκυρίων τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως, Δροσίνης καὶ Πολέμη. Τὰ «Κλειστά βλέφρα» τοῦ πρώτου, τὰ «Σπασμένα μάρμαρα» τοῦ δευτέρου. Παράμενον μεταξὺ τῶν παλαιότερων καὶ νεωτέρων, τῆς μέσης οὕτως εἰπεῖν ἐποχῆς, πάντοτε οἱ ἴσμενοι, οἱ εἰλικρινεῖς λαξευτοὶ τοῦ στίχου, μὴ παρασυσθέντες ἀπὸ καμμίαν σχολήν—καὶ ρωμαντικοὶ καὶ νεωτερισταὶ—καλλιτέχναι τοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς σκέψεως ἐν ἁρμονικῇ συνδυασμῷ. Ὁ πρῶτος μεταλλοῦχος ἦδη, ὁ δευτερος ὑποψήφιος—ὁ πιθανώτατος—διὰ τὸ μέταλλον τοῦ λήγοντος ἔτους.

Ἑντυγραφικὴ ἀβλεψία. Διὰ μίαν δεσποινίδα ἣ ὅποια ἔχει τὴν ἀδυναμίαν νὰ τραγουδῇ μετ' ἐμποδίων, ἐγράφη εἰς ἐφημερίδα ἡ ἑξῆς κριτικὴ:

Ἡ δεσποινὶς ἀπέδειξεν ὅτι εἶνε ὄντως καλλιτέχνης τοῦ ἄσθματος.

ΔΑΦΝΙΣ